

NKÚ kontroloval automobilní techniku Armády ČR: zastaralá vozidla, zpožděné nákupy a neefektivní utrácení za opravy

15.5.2023 - | Nejvyšší kontrolní úřad

NKÚ prověřil, jak Ministerstvo obrany (MO) nakládalo v letech 2018 až 2022 s prostředky státního rozpočtu určenými na automobilní techniku Armády ČR (Armáda).

Kontrola ukázala, že technika je zastaralá a její provoz neudržitelný. Průměrné stáří vozidel dosahovalo téměř 21 let, přičemž některá byla v provozu už 39 let. Dvě třetiny vozidel měly překročenou dobu životnosti. MO však i přes mnohamiliardové navyšování svého rozpočtu neplnilo plány obnovy této techniky. Nákupy se zpožďovaly, některé se vůbec neuskutečnily. Kontroloři rovněž odhalili, že MO neefektivně a neúčelně utrácelo za opravy zastaralé techniky. Jen za opravy osobních terénních vozů a jeřábové techniky vydalo neefektivně celkem 20,2 mil. Kč. NKÚ kontroloval také činnost státního vojenského opravárenského podniku VOP CZ a zjistil, že podnik dlouhodobě neplnil stanovené cíle, a dokonce hospodařil se ztrátou. Ta v letech 2018 až 2021 dosáhla 391,8 mil. Kč.

Do doby ukončení kontroly nepořídilo MO například nové autojeřáby, vyprošťovací automobily s nosností 30 tun, automobilní rypadla, odmořovací automobily nebo hákové nakladače kontejnerů. Oproti původnímu plánu byl např. nákup autojeřábů zpožděn nejméně o šest let a nákup hákových nakladačů kontejnerů nejméně o pět let. Důvodem zpoždování nákupů byly změny priorit Armády a také dlouhá příprava investičních akcí spojená se změnami technických požadavků.

Jak kontroloři zjistili, MO nechalo opravovat stará osobní terénní auta a autojeřáby ve špatném technickém stavu po uplynutí jejich životnosti, a to i přesto, že se cena oprav blížila ceně nových vozidel nebo ji i překračovala. Přitom MO v té době již připravovalo nákup nové techniky. Například za 15 oprav osobních terénních aut starých 22 až 24 let zaplatilo MO podle NKÚ neefektivně 12,5 mil. Kč. Cena oprav se pohybovala od 510 885 Kč do 1 362 626 Kč a násobně tak převyšovala zůstatkovou účetní hodnotu aut. U dvou oprav převyšovala i jejich pořizovací cenu a u čtyř dokonce cenu nového osobního terénního auta.

Celkem 7,7 mil. Kč vydalo MO – podle NKÚ opět neefektivně – za devět oprav jeřábové techniky staré přibližně 30 let. Tato morálně a technicky zastaralá technika má složité zabezpečovací systémy vyrobené před 30 až 50 lety. Při opravách jsou obtížně dostupné náhradní díly, některé je nutné vyrobit, což je náročné nejen časově, ale i finančně. Například více než rok trvala a přes dva miliony korun stála oprava 28letého automobilního lopatkového rypadla, jehož zůstatková účetní hodnota činila 63 299 Kč a pořizovací cena byla 1 400 302 Kč. NKÚ zjistil, že vozidlo po celou dobu svého provozu ujelo pouhých 2 858 km, jeho nastavba odpracovala 102,7 motohodiny a podvozek 54 motohodin.

V kontrolovaném období Armáda disponovala téměř 1 300 osobními terénními automobily, jejichž průměrné stáří činilo 19 let. MO se proto rozhodlo pro jejich kompletní výměnu. Ačkoliv tabulkový počet (platný od roku 2020 a vyjadřující nezbytnou potřebu dané techniky) byl Armádou stanoven na 1 344 vozidel, plán nákupu tento počet převýšil o 884 vozidel, tedy o 65,8 %. Nárůst MO nezdůvodnilo. Podle NKÚ je plán nadhodnocen a hrozí riziko nevhodného a neúčelného vynakládání prostředků státního rozpočtu ve výši stovek milionů korun.

Co se týče kontroly státního podniku VOP CZ, NKÚ zjistil, že MO podnik nevyužívalo v souladu s cíli a záměry. Tržby podniku přijaté od MO dosáhly v letech 2018–2021 pouze 13,2 % celkových tržeb. Podnik také neplnil své finanční plány a dosahoval záporného hospodářského výsledku. Za roky 2018–2021 činila ztráta celkem 391,8 mil. Kč. MO a VOP CZ uzavřely rámcovou smlouvu na opravy a udržování automobilních jeřábů a lopatkových rypadel Armády ČR. NKÚ zjistil, že pouze dvě z 34 oprav přinesly VOP CZ zisk, a to ve výši 3 000 Kč a 8 000 Kč. Ostatní opravy realizoval podnik se ztrátou. Na zakázce v hodnotě 9,4 mil. Kč (bez DPH) vykázal celkovou ztrátu 4,6 mil. Kč (bez DPH).

<https://www.nku.cz/cz/pro-media/tiskove-zpravy/nku-kontroloval-automobilni-techniku-armady-cr:-za-starala-vozidla--zpozdene-nakupy-a-neefektivni-utraceni-za-opravy-id13175>